

TIẾT 40 – BÀI 26
PHONG TRÀO KHÁNG CHIẾN CHỐNG PHÁP TRONG NHỮNG NĂM
CUỐI THẾ KỈ XIX

I. MỤC TIÊU

1. Kiến thức

- + Hiểu nguyên nhân của cuộc phản công quân Pháp ở kinh thành Huế 7/1885.
- + Diễn biến cơ bản và sự mở đầu của phong trào Cần Vương chống Pháp.
- + Quy mô tích chất của phong trào Cần vương.
- + Vai trò của các sĩ phu, văn thân trong phong trào vũ trang chống Pháp cuối thế kỷ XIX khi tham gia phong trào Cần vương.

2. Năng lực

- + Năng lực giao tiếp và hợp tác; tự học; giải quyết vấn đề.
- + Rèn kĩ năng tổng hợp: phân tích, mô tả những nét chính của một cuộc khởi nghĩa.
- + Sử dụng bản đồ và các tri thức phụ trợ (tranh ảnh) để hiểu rõ kiến thức bài học.

3. Phẩm chất

- + Giáo dục cho các em lòng yêu nước, tự hào dân tộc, trân trọng và biết ơn những anh hùng dân tộc.
- + Giáo dục ý thức trách nhiệm xây dựng và bảo vệ tổ quốc.

II. THIẾT BỊ DẠY HỌC VÀ HỌC LIỆU

+ Giáo viên:

- SGK, SGV, giáo án, máy tính.
- Tài liệu tham khảo, tranh ảnh chân dung vua Hàm Nghi, Tôn Thất Thuyết.
- Lược đồ về cuộc phản công kinh thành Huế tháng 7/1885.
- Bản đồ Phong trào Cần vương cuối TK XIX.

+ Học sinh:

- SGK, vở, phiếu bài tập.
- Hoàn thành nhiệm vụ học tập cá nhân và của nhóm. Tìm hiểu về tiểu sử vua Hàm Nghi và Tôn Thất Thuyết.

III. TIẾN TRÌNH DẠY HỌC

HOẠT ĐỘNG MỞ ĐẦU (3 phút)

a) *Mục tiêu:* Học sinh biết được các nội dung cơ bản của bài học cần đạt được, tạo tâm thế cho học sinh đi vào tìm hiểu bài mới.

b) *Tổ chức thực hiện:*

Bước 1: Giáo viên chuyển giao nhiệm vụ học tập.

Giáo viên đưa ra một bức chân dung:

Xem chân dung trả lời ông là ai?

Em hiểu biết gì về vua Hàm Nghi?

Bước 2: Học sinh thực hiện nhiệm vụ học tập.

- Học sinh trả lời câu hỏi.
- Giáo viên hướng dẫn, theo dõi, hỗ trợ học sinh nếu cần thiết.

Bước 3: Báo cáo kết quả hoạt động

- Giáo viên mời đại diện học sinh trả lời câu hỏi.
- Giáo viên mời học sinh khác nhận xét, bổ sung.

Bước 4: Đánh giá, chuẩn kiến thức

Giáo viên đánh giá, nhận xét câu trả lời của học sinh, chuyển sang nội dung mới.

HOẠT ĐỘNG HÌNH THỨC KIẾN THỨC (30 phút)

Hoạt động tìm hiểu Cuộc phản công quân Pháp của phái chủ chiến ở Huế. Vua Hàm Nghi ra “Chiếu Cần vương” (10 phút)

a) Mục tiêu:

- Việc phân hóa trong triều đình Huế từ sau Hiệp ước 1884: Phe chủ chiến và phe chủ hòa.
- Bối cảnh, diễn biến, kết quả vụ binh biến kinh thành Huế 5-7-1885. Đó là sự kiện mở đầu phong trào Cần Vương chống Pháp cuối thế kỉ XIX.

b) Cách thức tiến hành hoạt động

HD CỦA GV - HS	Nội dung kiến thức
<p>- Giáo viên đặt câu hỏi: <i>Phái chủ chiến hình thành từ bao giờ? Đứng đầu phái chủ chiến là ai? Em có biết gì về ông Tôn Thất Thuyết?</i></p> <p>- Học sinh hoạt động cá nhân.</p> <p>Giáo viên mở rộng: Vì chống Pháp, gia sản bị tịch biên, gia đình ly tán, còn Tôn Thất Thuyết bị làm phần thưởng nếu ai bắt sống được sẽ thưởng 1.000 lượng bạc, nếu chém chết thì cũng được 800 lượng bạc. Được người đời đánh giá là “toàn gia yêu nước”.</p> <p>Bước 1. Chuyển giao nhiệm vụ Giáo viên giao chuẩn bị ở nhà thực hiện nhiệm vụ phiếu học tập số 1 <i>Bối cảnh, diễn biến, kết quả cuộc phản công của phái chủ chiến tại kinh thành Huế.</i></p> <p>Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ học tập - Giáo viên kiểm tra việc hoàn thành nhiệm vụ của học sinh.</p> <p>Bước 3. Báo cáo kết quả hoạt động - Học sinh trình bày bài tập bằng lược đồ. - Học sinh khác nhận xét kết quả của bạn.</p> <p>Bước 4. Kết luận, nhận định.</p>	<p>I. Cuộc phản công của phái chủ chiến tại kinh thành Huế. Vua Hàm Nghi ra “Chiếu Cần vương”</p> <p>1. Cuộc phản công quân Pháp của phái chủ chiến ở Huế tháng 7- 1885:</p> <p><i>a) Bối cảnh:</i></p> <ul style="list-style-type: none"> - Phái chủ chiến muốn giành lại quyền thống trị từ Pháp. - Thực dân Pháp: Tìm cách tiêu diệt phái chủ chiến.

<p>- Giáo viên bổ sung phân nhận xét. Giáo viên kể chuyện kết hợp chỉ bản đồ. Chốt kiến thức.</p> <p>Bước 1. Chuyển giao nhiệm vụ Thảo luận nhóm bàn 2 phút.</p> <p>- Nguyên nhân nào khiến cuộc phản công của phái chủ chiến thất bại ?</p> <p>- Dù thất bại nhưng cuộc phản công có ý nghĩa gì ?</p> <p>Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ học tập</p> <p>- Học sinh hoạt động nhóm.</p> <p>- Giáo viên khuyến khích học sinh hợp tác với nhau khi thực hiện nhiệm vụ học tập.</p> <p>Bước 3. Báo cáo kết quả hoạt động</p> <p>- Học sinh thuyết trình kết quả thảo luận.</p> <p>- Học sinh nhận xét, đánh giá kết quả của nhóm bạn.</p> <p>Bước 4. Kết luận, nhận định</p> <p>Giáo viên nhận xét, chốt chuyện: Cuộc phản công diễn ra vô cùng ác liệt, song nhanh chóng thất bại. Với ý chí quyết tâm chống Pháp đến cùng Tôn Thất Thuyết có những dự định, chủ trương nào tiếp sau. Cô trò chúng ta cùng chuyển sang phần 2. Phong trào Cần vương</p>	<p>b. Diễn Biến:</p> <p>- 5/7/1885, Phái chủ chiến tấn công Pháp ở toà Khâm sứ và đồn Mang Cá.</p> <p>- Pháp phản công, tàn sát người vô tội.</p> <p>c. Kết quả: Phái chủ chiến thua.</p>
<p>Hoạt động tìm hiểu về Phong trào Cần vương bùng nổ và lan rộng. (20 phút)</p> <p>a) Mục tiêu:</p> <p>- Khắc sâu những nét khái quát nhất của phong trào Cần Vương , về quy mô và tính chất của phong trào bùng nổ trên khắp cả nước.</p> <p>b) Cách thức tiến hành hoạt động:</p>	
<p>Bước 1. Chuyển giao nhiệm vụ</p> <p>- Giáo viên đặt câu hỏi:</p> <p>- Sau khi cuộc phản công thất bại, Tôn Thất Thuyết đã có hành động gì?</p> <p>- Em hãy cho biết mục đích của Chiếu Cần vương là gì?</p> <p>Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ học tập</p> <p>- Học sinh đọc SGK và thực hiện yêu cầu.</p> <p>Bước 3. Báo cáo kết quả hoạt động</p> <p>Học sinh trình bày.</p> <p>Bước 4: Đánh giá, chuẩn kiến thức</p> <p>- Giáo viên bổ sung, phân tích nhận xét.</p>	<p>2. Phong trào Cần Vương.</p> <p>- 13/7/1885, Tôn Thất Thuyết nhân danh nhà vua ra “Chiếu Cần vương”.</p> <p>- Mục đích: Kêu gọi văn thân cùng nhân dân giúp vua cứu nước.</p> <p>- Phong trào Cần vương: gồm 2 giai đoạn.</p>

- Giáo viên giới thiệu hình ảnh về “Chiếu Cần vương”

GV: Chi bản đồ nơi vua ban chiếu lần 1 và 2.

Giải thích: Chiếu hay còn được gọi là chỉ dụ, sắc lệnh của hoàng đế để công bố cho thần dân của mình về một nội dung nào đó.

Chiếu, hịch, hay cáo là thể văn mà vua chúa dùng để ban bố, kêu gọi, công bố đến thần dân của mình.

- Giáo viên đặt câu hỏi:

- *Các em có suy nghĩ gì về hành động của vua Hàm Nghi và Tôn Thất Thuyết khi từ bỏ kinh thành Huế, từ bỏ ngai vàng, ra chiếu Cần vương chiến đấu chống Pháp?*

- Học sinh suy nghĩ trả lời.

- Giáo viên đặt câu hỏi: *Vậy phong trào Cần vương đã diễn ra như thế nào?*

- Học sinh trả lời cá nhân.

Bước 1. Chuyển giao nhiệm vụ

Thảo luận nhóm 6 bạn trong 3 phút.

Chỉ ra điểm khác nhau giữa giai đoạn 1 và giai đoạn 2 của phong trào Cần vương?

PHONG TRÀO CẦN VƯƠNG		
	Giai đoạn 1	Giai đoạn 2
Thời gian		
Lãnh đạo		
Địa bàn		
Đặc điểm nổi bật		

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ học tập

- Học sinh đọc SGK kết hợp lược đồ và thực hiện yêu cầu.

- Giáo viên khuyến khích học sinh hợp tác với nhau khi thực hiện nhiệm vụ học tập.

Bước 3. Báo cáo kết quả hoạt động

- Học sinh trình bày kết quả thảo luận.

- Học sinh nhận xét, đánh giá kết quả của nhóm bạn.

PHONG TRÀO CẦN VƯƠNG		
	Giai đoạn 1	Giai đoạn 2
Thời gian	1885-1888	1888-1896
Lãnh đạo	Lãnh đạo thống nhất (Tôn Thất Thuyết và Vua Hàm Nghi)	Không có lãnh đạo thống nhất, (văn thân yêu nước các địa phương).
Địa bàn	Khắp cả nước, tập trung ở Bắc kì, Trung kì.	Thu hẹp hơn quy tụ ở trung du và miền núi.
Đặc	- Các cuộc khởi nghĩa	- Các cuộc khởi nghĩa

<p><i>(nội phiếu thảo luận)</i></p> <p>Bước 4. Kết luận, nhận định.</p> <p>- Giáo viên nhận xét, chốt kiến thức</p> <p>- Giáo viên đặt câu hỏi:</p> <p><i>Khi đất nước có giặc ngoại xâm thì yêu nước là tham gia đánh giặc giữ nước. Còn khi đất nước không còn chiến tranh thì em hiểu yêu nước là như thế nào?</i></p> <p><i>Các em hãy chia sẻ những việc làm, hành động thể hiện tình yêu quê hương, đất nước của mình?</i></p> <p>Giáo viên chốt: Tinh thần yêu nước của nhân dân ta thời đại nào cũng thật khâm phục, tự hào. Các em đã có những hành động việc làm thật ý nghĩa thể hiện tình yêu quê hương, đất nước, cô mong muốn sẽ được thấy nhiều hành động yêu nước hơn nữa từ các em để xây dựng đất nước ta ngày càng giàu mạnh.</p>	<p>điểm nổi bật</p>	<p>nhỏ.</p>	<p>lớn, trình độ tổ chức cao hơn.</p>
---	----------------------------	-------------	---------------------------------------

Vậy qua tiết học hôm nay em học được những gì?

Học sinh: Nêu nội dung bài học

Giáo viên: Chốt kiến thức.

C. HOẠT ĐỘNG LUYỆN TẬP (7 phút)

a) *Mục tiêu:* Nhằm củng cố, hệ thống hóa, hoàn thiện kiến thức mới mà học sinh đã được lĩnh hội ở hoạt động hình thành kiến thức.

b) *Cách thức tiến hành hoạt động:*

Học sinh tham gia trò chơi “Ngược dòng lịch sử” theo sự hướng dẫn của các bạn tổ 2.

Bước 1. Chuyển giao nhiệm vụ

- Giáo viên: 6 nhóm sẽ tổ chức thành 6 đội chơi.
- Các đội có nhiệm vụ trả lời câu hỏi lịch sử liên quan đến bài học.
- Đội nào trả lời đúng và nhanh nhất sẽ nhận được phần quà.

Bước 2. Thực hiện nhiệm vụ học tập

- Các đội tham gia trò chơi.

Bước 3. Báo cáo kết quả hoạt động

- Câu trả lời của các đội.

Bước 4. Kết luận, nhận định.

- Giáo viên nhận xét, chốt ý và trao quà cho đội chiến thắng.

Câu hỏi trò chơi.

Câu 1: Phong trào yêu nước chống xâm lược đã dâng lên sôi nổi, kéo dài từ năm 1885 đến cuối thế kỉ XIX được gọi là phong trào gì?

A. Phong trào nông dân

- B. Phong trào nông dân Yên Thế.
- C. Phong trào Cần vương.
- D. Phong trào Duy Tân.

Câu 2: Phái chủ chiến trong triều đình Huế, đại diện là những ai mạnh tay hành động chống Pháp?

- A. Nguyễn Trường Tộ, Phan Thanh Giản
- B. Tôn Thất Thuyết, Nguyễn Văn Tường
- C. Tôn Thất Thuyết và vua Hàm Nghi
- D. Nguyễn Văn Tường và Nguyễn Đức Nhuận.

Câu 3: Trước hành động ngày một quyết liệt của Tôn Thất Thuyết thực dân Pháp đã làm gì?

- A. Mua chuộc Tôn Thất Thuyết
- B. Tìm mọi cách để tiêu diệt phái chủ chiến.
- C. Giảng hòa với phái chủ chiến.
- D. Tìm cách ly gián giữa Tôn Thất Thuyết và quan lại.

Câu 4: Mục tiêu của phong trào yêu nước Cần Vương là gì?

- A. Lật đổ chế độ phong kiến, giành độc lập dân tộc.
- B. Giúp vua, đánh Pháp, giành lại độc lập dân tộc.
- C. Đánh đổ phong kiến, để quốc giành độc lập.
- D. Đánh để quốc thành lập nước cộng hòa.

Câu 5: Tại sao cuộc phản công của phái chủ chiến diễn ra quyết liệt nhưng thất bại?

- A. Chưa chuẩn bị chu đáo, hơn nữa Pháp khi đó còn rất mạnh.
- B. Pháp được sự ủng hộ của triều đình Huế.
- C. Pháp có vũ khí, quân lính mạnh, ưu thế hơn hẳn.
- D. Mặc dù chủ động tấn công nhưng phái chủ chiến chưa chuẩn bị kĩ.

HOẠT ĐỘNG VẬN DỤNG (4 phút)

a) *Mục tiêu:* Vận dụng kiến thức mới mà học sinh đã được lĩnh hội để giải quyết những vấn đề mới trong học tập.

b) *Tổ chức thực hiện:*

Học sinh theo dõi phóng sự “Về miền lịch sử” do các bạn tổ 4 thực hiện.

Giáo viên nói: Phong trào Cần vương lắng xuống mà tinh thần yêu nước, khí phách anh hùng của dân tộc càng lớn mạnh, đây là một năng lực chiến đấu dồi dào để chiến thắng chủ nghĩa đế quốc.

Giao nhiệm vụ học tập: (1 phút)

- Về nhà học bài theo nội dung câu hỏi sách giáo khoa, làm các bài tập ở sách bài tập.
- Sưu tầm những câu chuyện kể về vua Hàm Nghi và Tôn Thất Thuyết.
- Chuẩn bị bài 26 (tiết 2).

Lập niên biểu các cuộc khởi nghĩa lớn trong phong trào Cần vương.